

Sentència sobre les atribucions professionals

El Tribunal Suprem va canviar de criteri el passat 9 de juliol, i sí que admet que els enginyers tècnics industrials tenen, a més de les atribucions de la seva especialitat, les mateixes que els enginyers industrials, amb les limitacions de 250 hp, 100 treballadors i 15.000 volts.

El 18 d'abril de 1985 es celebrà la sessió plenària 199 del Congrés dels Diputats presidit per l'excel·lentíssim senyor Gregorio Peces-Barba Martínez. En el Diari de Sessions d'aquell dia, en què el govern socialista de Felipe González tenia majoria absoluta, es recull la presa en consideració de la proposició de Llei d'atribucions professionals de Arquitectes i Enginyers Tècnics, que el 9 d'abril de 1984 havia presentat el Grup Socialista.

Que entre la presentació de la proposta i la seva presa en consideració hagués transcorregut un any ara apareix com un fet poc freqüent a la recent història parlamentària i, en tot cas, un mal auguri.

La proposta socialista la defensà el senyor Zambrana Pineda, que va fer un recorregut per les històriques injustícies que venien patint els enginyers tècnics industrials, i la justificava per la necessitat de fer justícia amb un col·lectiu que xifrava en més de 250.000 professionals arreu de l'Estat espanyol.

D'entre altres afirmacions, cal ressaltar que: "Han sido profesiones muy ligadas al funcionamiento de la Administración, que ha dado lugar permanentemente a la confusión de lo que son competencias administrativas (...) con lo que son las facultades de actuar de una profesión donde las limitaciones dejan, en absoluto, de ser razonables."

A aquesta intervenció va seguir una altra del representant del "Grupo de Minoría Catalana" Miquel Roca Junyent, que com alguns lectors recordaran, va ésser advocat del Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Industrials de Catalunya (avui CETIB) fa uns anys.

D'aquella intervenció cal destacar el següent: "(...) es por lo que, con suma satisfacción venimos a apoyar esta iniciativa que creemos viene a resolver el planteamiento de justicia de lo que ha sido un pleito antiguo, y a veces incluso desagradable, en la historia de la ingeniería técnica española (...) Pensamos que con esto puede resolverse el tema positivamente."

El text que en aquell moment es prenia en consideració es convertí, dos anys després de la seva presentació en la vigent Llei 12/1986 d'1 d'abril, però el que s'havia dissenyat com la solució dels endèmics problemes de l'enginyeria tècnica no sols no va ser-ho sinó que en el temps va tenir un efecte "bumerang".

Des de la publicació de la Llei no han deixat de succeir-se episodis de tots tipus, posant en qüestió les atribucions dels enginyers tècnics industrials. Tant l'administració pública com altres col·lectius professionals han vingut qüestionant el que semblava

que no admetia cap discussió. I la problemàtica més transcendent d'entre les diverses plantejades és la de si els enginyers tècnics industrials, a més de gaudir d'atribucions plenes en la seva especialitat, tenen les mateixes atribucions que els antics perits industrials, és a dir, les mateixes dels enginyers industrials, amb determinades limitacions quantitatives (250 hp, 100 treballadors i 15.000 volts, 66.000 ocasionalment).

Aquestes atribucions venen donades a l'apartat 4 de l'article 2 de la Llei 12/1986, que diu: "Además de lo dispuesto en los tres primeros apartados de este artículo, los Arquitectos e Ingenieros Técnicos tendrán igualmente aquellos otros derechos y atribuciones profesionales reconocidos en el ordenamiento jurídico vigente, así como las que sus disposiciones reguladoras reconocían a los antiguos Peritos, Aparejadores, Facultativos y Ayudantes de Ingenieros." Els termes "además" i "igualmente" són suficientment clars, però, aquestes altres atribucions han estat reiteradament negades per diferents motius i raons.

Fins i tot, el Tribunal Suprem, des de l'any 1997, venia negant aquesta realitat, i el 23 d'octubre de 2000 va dictar una sentència on, recollint posicions anteriors, afirmava que el redactat d'aquest article (2,4º) "no otorga ningún plus competencial a los ingenieros técnicos, ya que (...) la real finalidad del artículo 2,4º, cualquiera que fuera el sentido de la normativa antes vigente, no es otra que la de equiparar las atribuciones de los nuevos Ingenieros Técnicos a la de los antiguos Peritos y viceversa; pero sin que pretenda ir mas allá de esa equiparación, ni tampoco reconocer a los primeros unas facultades realmente exorbitantes, si es que habrían de poder actuar fuera del campo de su peculiar especialidad, en tanto que a los segundos no les sería permitido en razón de la limitación expresa consignada en el párrafo segundo (haber accedido a la especialidad)".

Ara, cinc anys després d'aquella primera sentència del Tribunal Suprem, el mateix Tribunal n'ha dictat una altra rectificant la seva postura. Donat l'interès que té, més endavant reproduïm alguns paràgrafs de la mateixa, que s'han de llegir amb la il·lusió de que per fi el més alt Tribunal hagi llegit la lletra de la Llei com la llegíem nosaltres.

Resulta que per el Tribunal Suprem tota la qüestió residia en esbrinar si la Llei 12/1986 regulava de nou l'exercici de les professions tècniques i, per tant, derogava el Real Decret Llei 37/1977 de 13 de juny, que va igualar les atribucions del Perits Industrials a les dels Enginyers Industrials amb les limitacions esmentades, i que també feia extensives als Perits determinades ampliacions d'atribucions que en el futur es poguessin donar als Enginyers Tècnics Industrials (la qual cosa reforça la tesi que havíem vingut sostenint de que les limitacions i, per tant, les atribucions es referien als enginyers tècnics industrials) o, per el contrari, aquell Decret continuava vigent.

La sentència del 9 de juliol de 2002, posa les coses al seu lloc quant diu: "(...) La evolución normativa que ha sido expuesta pone de manifiesto que hubo un sistema inicial o tradicional, caracterizado por configurar al Périto industrial con un ámbito genérico de atribuciones, sin limitaciones cualitativas o de especialidad pero sí sometido a límites cuantitativos.

También revela que desde ese sistema inicial se ha pasado a una nueva ordenación..., en la que los titulados técnicos de grado medio cambian de denominación (en lugar de Peritos son llamados Ingenieros Técnicos), son organizados según especialidades y, dentro de cada una de éstas, les es reconocida la plenitud de atribuciones y facultades profesionales.

Y evidencia igualmente estas cuatro cosas:

- a) Esa nueva ordenación se llevó a cabo principalmente a través de las leyes de 1957 y 1964 y terminó plasmándose en el texto refundido de 1968.
- b) Tanto la ley de 1957 como el texto refundido de 1968 respetaron a los antiguos Peritos Industriales, además de esa denominación genérica, la "plenitud de derechos" que les venía reconociendo la legislación anterior a 1957; es decir, ese ámbito genérico de atribuciones sin límites cualitativos de especialidad y solo con los límites cuantitativos que se han venido señalando.
- c) Después del inicio de la vigencia de la ley de 1957 y del texto refundido de 1968 fue dictado el RDL 37/1977, que vino a confirmar para los Peritos Industriales ese sistema tradicional de atribuciones genéricas solo cuantitativamente limitadas.
- d) La ley 12/1986 tuvo como objeto la regulación de las atribuciones profesionales de los nuevos titulados técnicos de grado medio denominados Arquitectos e Ingenieros Técnicos, y definió cual era el ámbito de esas atribuciones profesionales de los nuevos titulados "dentro de su respectiva especialidad"; y no se contiene en ella ninguna norma derogatoria de la regulación anterior directamente referida a los Peritos industriales.

I per tant, la sentència, estimant el recurs presentat, anul·la una sentència anterior i estableix que els Enginyers Tècnics Industrials tenen les mateixes atribucions que els Perits Industrials i, per tant, les mateixes que els Enginyers Industrials amb les limitacions tantes vegades repetides.

No obstant, el més significatiu d'aquesta important resolució i del canvi de criteri, és que el Tribunal Suprem, davant d'un gir de 180 graus, es veu obligat a explicar-se, i ho ha fa dient que "la anterior línea jurisprudencial (...) tuvo su explicación en la razonable interpretación de que esa nueva norma constituía la total regulación de las atribuciones profesionales de todos los titulados de grado medio"; és a dir, que la Llei 12/1986 derogava el Real Decret Llei de 1977 (el que establia les atribucions del Perits); i afegeix "Existen razones, pues, que hacen aconsejable abandonar y modificar esa anterior línea jurisprudencial".

A la llum d'aquestes argumentacions, podem afirmar que el canvi de línia jurisprudencial suposa reconduir la situació crítica en la que es trobava la professió d'enginyer tècnic industrial i, per tant, se li ha donat un respir. No obstant això, i sense voler pecar de pessimista, crec que no hem de confiar en que aquesta nova situació suposi que ja no tindrem problemes. Són moments de canvi, temps en que es discuteix molt i a fons el futur de les enginyeries, de totes les enginyeries i, per tant, els diferents agents socials, els altres col·lectius amb els que competim en el mercat, lluitaran per tal d'emportar-se la part més gran del "pastel". Hem d'estar vigilants i units, hem d'actuar amb el màxim de cura, la nostra tasca ha de ser impecable i de qualitat perquè solament així tindrem, a més de l'ajut legal, el reconeixement professional, social i del sector industrial pel que som indispensables, reconeixement que ens permetrà seguir endavant amb aquesta professió que va complint anys.

Santiago Montaner
Advocat del CETIB